

Část V. – Osnovy

I. stupeň

KAPITOLA 10. - VLASTIVĚDA

Vzdělávací oblast: Člověk a jeho svět

Vzdělávací obor - vyučovací předmět: Člověk a jeho svět - Vlastivěda

1. CHARAKTERISTIKA VYUČOVACÍHO PŘEDMĚTU VLASTIVĚDA

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

- je realizována: 4. ročník - 2 hod. týdně
5. ročník - 2 hod. týdně
- vlastivěda se realizuje ve vzdělávacím oboru Člověk a jeho svět
- vzdělávací obsah je rozdělen na tři tematické okruhy

Místo, kde žijeme

- chápání organizace života v obci, ve společnosti
- praktické poznávání místních, regionálních skutečností
- postupné rozvíjení vztahu k zemi, národní cítění

Lidé kolem nás

- upevnění základů vhodného chování a jednání mezi lidmi
- uvědomování si významu a podstaty tolerance, pomoci, solidarity, úcty,
- snášlivosti a rovného postavení mužů a žen
- seznamování se se základními právy a povinnostmi i problémy ve společnosti i ve světě
- směřování k výchově budoucího občana demokratického státu

Lidé a čas

- orientace v dějích čase, postup událostí a utváření historie věcí a dějů
- snaha o vyvolání zájmů u žáků samostatně vyhledávat, získávat a zkoumat informace z historie a současnosti

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

- učí se vyznačit v jednoduchém plánu obce místo bydliště, školy, cestu na určené místo
- učí se začlenit obec (město) do příslušného kraje
- učitel vede žáky k užívání správné terminologie a symboliky
- učitel žákům srozumitelně vysvětluje, co se mají naučit

Kompetence k řešení problémů

- učí se rozlišit přírodní a umělé prvky v okolní krajině
- učitel umožňuje, aby žáci v hodině pracovali s odbornou literaturou, encyklopediemi apod.
- učitel umožňuje každému žákovi zažít úspěch

Kompetence komunikativní

- učí se vyjádřit různými způsoby estetické hodnoty a rozmanitost krajiny
- využívá časové údaje při řešení různých situací, rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti
- učitel vede žáky k ověřování výsledků
- učitel podněcuje žáky k argumentaci

Kompetence sociální a personální

- rozlišuje vztahy mezi lidmi, národy
- odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností
- učitel vytváří příležitosti k interpretaci či prezentaci různých textů, obrazových materiálů a jiných forem záznamů
- učitel vytváří heterogenní pracovní skupiny

Kompetence občanské

- pojmenuje některé rodáky, kulturní či historické památky, významné události v oblastech ČR (případně ve státech Evropy)
- projevuje toleranci přirozeným odlišnostem lidské společnosti
- učitel umožňuje žákům, aby se podíleli na utváření kritérií hodnocení činností nebo jejich výsledků
- učitel vede žáky k hodnocení vlastních výsledků

Kompetence pracovní

- uplatňuje elementární poznatky o lidské společnosti, soužití a o práci lidí, na příkladech porovnává minulost a současnost
- učitel se zajímá o náměty, názory, zkušenosti žáků
- učitel vede žáky k plánování úkolů a postupů
- učitel zadává úkoly, při kterých žáci mohou spolupracovat

Průřezová témata

Ve Vlastivědě budou realizována tato průřezová témata:

VDO – občanská společnost a škola,

MKV – kulturní diference

EGS – jsme Evropané

2. VZDĚLÁVACÍ OBSAH VYUČOVACÍHO PŘEDMĚTU VLASTIVĚDA

Vzdělávací oblast: Člověk a jeho svět

Vyučovací předmět: Vlastivěda

Ročník: 4.

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
<p>zná pojem nadmořská výška umí najít na mapě a pojmenovat velké řeky, jezera a rybníky v ČR a v blízkosti svého bydliště a školy umí vyhledat Prahu na mapě ČR a najít Nový Hrádek a své bydliště na mapě zná název kraje a krajského města</p> <p>umí vyhledat ČR na mapě Evropy zná rozdíl mezi podnebím a počasím umí charakterizovat podnebí ČR zná pojmy povodí, rozvodí, úmoří zná rozdíl mezi jezerem a rybníkem</p> <p>ví, že Praha je hlavní město ČR zná a umí vyprávět pověst o založení Prahy zná významné průmyslové podniky, kulturní a vzdělávací instituce umí ukázat a najít na mapě střední, východní, severní, západní a jižní Čechy, Moravu a Slezsko umí stručně charakterizovat jednotlivé oblasti podle mapy (povrch, poloha, hospodářství...) umí vyhledat na mapě významná města a řeky a seznámí se s průmyslem a zemědělstvím v</p>	<p>Místo, kde žijeme - obec (město), místní krajina - části, poloha v krajině, minulost a současnost</p> <p>- okolní krajina (místní oblast, region) - zemský povrch a jeho tvary, půda, rostlinstvo, živočišstvo, vliv krajiny na život lidí, životní prostředí, orientace, světové strany - stručně charakterizuje specifické přírodní jevy a z nich vyplývající rizika vzniku mimořádných událostí, v modelové situaci prokáže schopnost se účinně chránit - rizika v přírodě-rizika spojená s ročními obdobími a sezonními činnostmi, mimořádné události způsobené přírodními vlivy a ochrana před nimi</p> <p>- regiony ČR - Praha a vybrané oblasti ČR, surovinové zdroje, výroba, služby a</p>	<p>Čj – vypravování o cestování Čj – vypravování z prázdnin</p> <p>Vv – památky Čj – vypravování,</p>	

Školní vzdělávací program - Základní škola, Nový Hrádek, okres Náchod

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
<p>jednotlivých oblastech umí ukázat na mapě Čechy, Moravu, Slezsko umí pojmenovat a ukázat na mapě sousední státy</p> <p>umí vysvětlit význam globu a mapy zná význam měřítko mapy zná základní geografické značky umí ukázat na mapě a pojmenovat pohraniční pohoří umí ukázat na mapě a pojmenovat rozsáhlejší pohoří, vrchoviny a nížiny v ČR umí vysvětlit rozdíl mezi pohořím, vrchovinou a nížinou</p> <p>zná jméno prezidenta ČR a premiéra ČR zná oficiální název ČR a správně ho píše sezná se se státním uspořádáním ČR, státními symboly a demokracií v ČR</p> <p>zná významná místa a kulturní památky Nového Hrádku a Náchodska</p> <p>zná a umí vyprávět některé regionální pověsti zná některé postavy ze Starých pověstí českých zná některé významné osobnosti a památná místa českých dějin</p>	<p>obchod</p> <p>- naše vlast - domov, národ, státní zřízení a politický systém, státní správa, samospráva, státní symboly</p> <p>- mapy obecně zeměpisné a tematické - obsah, grafika, vysvětlivky</p> <p>Lidé kolem nás - soužití lidí - mezilidské vztahy, obchod firmy - odhadne a zkontroluje cenu nákupu a</p>	<p>reprodukce textu</p> <p>Exkurze do Prahy</p> <p>Čj – čtení Vv – ilustrace k pověstem</p> <p>Čj – vlastní jména, názvy států</p> <p>VDO - občanská společnost a škola - občan, občanská společnost a stát - formy participace občanů v politickém životě - principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování</p>	

Školní vzdělávací program - Základní škola, Nový Hrádek, okres Náchod

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
	<p>vrácené peníze, na příkladu ukáže nemožnost realizace všech chtěných výdajů, vysvětlí, proč spořit, kdy si půjčovat a jak vracet dluhy -rozlišuje základní rozdíly mezi lidmi, obhájí a odůvodní své názory - vlastnictví - soukromé, veřejné, osobní, společné</p> <p>Lidé a čas - regionální památky - péče o památky, lidé a obory zkoumající minulost -denní režim</p> <p>- báje, mýty, pověsti - minulost kraje, domov, vlast, rodný kraj</p>		

Vzdělávací oblast: Člověk a jeho svět

Vyučovací předmět: Vlastivěda

Ročník: 5.

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
<p>zná letopočet vzniku ČR zná jméno prvního a současného prezidenta zná pojmy vláda, parlament, zákon</p> <p>umí najít na mapě ČR jednotlivé kraje, umí popsat jejich polohu v ČR umí najít významná města, řeky apod. v jednotlivých oblastech zná významné prům. podniky v jedn. oblastech zná významné zemědělské plodiny s pomocí mapy umí porovnat hustotu osídlení, zalesnění, průmysl jednotlivých oblastí</p> <p>orientuje se na mapě, umí na mapě ukázat státy EU</p>	<p>Místo, kde žijeme - naše vlast -domov, krajina, národ, základy státního zřízení a politického systému ČR, státní správa a samospráva, státní symboly -principy demokracie, ohleduplnost, etické zásady, zvládání vlastní emočnosti, rizikové situace, předcházení konfliktům -protiprávní jednání a korupce -právní ochrana občanů a majetku včetně nároku na reklamaci</p> <p>- regiony ČR - Praha a vybrané oblasti ČR , surovinové zdroje, výroba, služby a obchod</p>	<p>-regionální zajímavosti MKV-kulturní diference -lidské vztahy Projekt - Z dějin ČR (od pravěku do středověku -projekt prolíná předměty) ČJ - literární zpracování,</p> <p>VV, Pč</p> <p>EGS-jsme Evropané</p>	

Školní vzdělávací program - Základní škola, Nový Hrádek, okres Náchod

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
<p>umí na mapě určit polohu státu k ČR, najít hlavní město dokáže stručně charakterizovat stát EU a podrobně se seznámí se sousedními státy ČR</p> <p>zná pojmy a umí časově zařadit Velká Morava, Přemyslovci, Jagelonci zná významné osobnosti a umí je zařadit do příslušného období Karel IV., Jan Hus, Masaryk umí popsat rozdíly ve způsobu života v minulosti a dnes umí popsat charakteristické rysy způsobu života v pravěku, středověku a dnes</p> <p>umí popsat charakteristické rysy způsobu života v pravěku, středověku a dnes</p>	<p>- Evropa a svět - kontinenty, evropské státy, EU, cestování</p> <p>- mapy obecně zeměpisné a tematické - obsah, grafika, vysvětlivky</p> <p>Lidé a čas - současnost a minulost v našem životě - proměny způsoby života, bydlení, předměty -rozpočet, příjmy a výdaje domácností, hotovostní a bezhotovostní forma peněz, způsoby placení, banka jako správce peněz, úspory, půjčky -denní potřeby, průběh lidského života, státní svátky a významné dny</p> <p>- orientace v čase -dějiny jako</p>	<p>Projekt - využití poznatků dětí získaných cestováním</p> <p>EGS - Evropa a svět nás zajímají - objevujeme Evropu a svět -jsme Evropané</p> <p>MKV-etnický původ -princip sociálního smíru a solidarity</p>	

Školní vzdělávací program - Základní škola, Nový Hrádek, okres Náchod

Výstup	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy Projekty a kurzy	Poznámky
	<p>časový sled událostí, kalendáře, letopočet, generace</p> <p>Lidé kolem nás - soužití lidí - mezilidské vztahy, obchod, firmy - vlastnictví - soukromé, veřejné, osobní, společné</p> <p>- kultura - podoby a projevy kultury, kulturní instituce, masová kultura a subkultura</p>		

Zpracováno k ŠVP platnému k 1. září 2007 a dále.